

Apărarea interesului superior al copilului în procesele judiciare în care se invocă abuzul părintelui

GENDER, LAW, OUTREACH & WELLNESS

Corina Voicu,

**fostă judecătoare, fostă procuratoare,
expertă violență de gen**

tutore al cursurilor HELP (Human Rights Education for Legal Professionals) ale Consiliului European:

”Violență domestică și violență împotriva femeilor” și ”Justiție prietenoasă copiilor”

Cofondatoare și Vicepresedintă ADEPT.

Copilul la intersecția dintre violența domestică și dreptul la legături personale cu ambii părinți

Art. 4 lit. h) din **Legea nr. 272/2004**

h) **ÎNSTRĂINARE PĂRINTEASCĂ** - formă a **violenței psihologice** prin care unul dintre părinți sau persoanele prevăzute la lit. c) și d), în mod intenționat, urmărit sau asumat și apropiat, generează, acceptă sau folosește o situație în care copilul ajunge să manifeste reținere sau ostilitate, nejustificată sau disproporționată față de oricare dintre părinți;

i) **părinte/persoană care înstrăinează** - părintele/persoana care se face responsabil/responsabilă de existența unei situații de înstrăinare părintească;

j) **părinte înstrăinat** - părintele față de care copilul manifestă reținere sau ostilitate, nejustificată sau disproporționată;

• **Legea nr. 217/2003 - Art. 38 alin. (1)**

Persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei poate solicita instanței ca, în scopul înlăturării stării de pericol, să emită un ordin de protecție.

Art. 5 alin. (2): În sensul prezentei legi prin victimă se înțelege persoana fizică ce este supusă uneia sau mai multor forme de violență prevăzute la art. 4, inclusiv **copiii martori la aceste forme de violență.**

CONVENȚIA de la ISTANBUL:

Articolul 31 Custodie, drepturi de vizitare și siguranță

Părțile vor lua măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a asigura faptul că

- **în stabilirea custodiei și a drepturilor de vizitare a copiilor, vor fi luate în calcul incidentele de violență acoperite de sfera de aplicare a prezentei convenții.**

- **exercitarea oricărui drept de vizitare sau custodie nu periclitează drepturile și siguranța victimei sau ale copiilor.**

ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE Comitetul pentru Drepturile Copilului

Concluzii pe baza rapoartelor periodice șase și șapte (combinate) privind România 2025

- **Adoptarea Legii nr. 123/2024, care modifică Legea nr. 272/2004** prin introducerea, printre altele, a conceptului de "înstrăinare parentală" (alienarea parentală), care **nu are o definiție clară** și, prin urmare, **poate fi folosit abuziv în litigiile de custodie, cu un impact negativ asupra bunăstării copiilor și asupra evaluării interesului lor superior**, și care nu a fost inclusă în Manualul de Diagnostic și Statistică al Tulburărilor Mintale sau în Clasificarea Internațională a Bolilor și Problemelor de sănătate conexe ale Organizației Mondiale a Sănătății.

Comitetul notează, de asemenea, cu îngrijorare absența:

- **consultărilor cu copiii,**
- **a garanțiilor adecvate și**
- **a instruirii adecvate pentru profesioniștii responsabili de monitorizarea contactului;**

- RAPORTUL ONU - 2023 - Custodia, violența împotriva femeilor și violența împotriva copiilor
- Raportul raportorului special privind violența împotriva femeilor și fetelor, cauzele și consecințele sale, Reem Alsalem
- Raportul privind Brazilia -2022

SPANIA – Legea organică 8 din 4 iunie 2021, privind protecția cuprinzătoare a copiilor și adolescenților împotriva violenței

Articolul 11. DREPTUL VICTIMELOR DE A FI ASCULTATE/AUZITE.

2. Se va asigura **pregătirea și specializarea** adecvată a profesioniștilor, **metodologiilor** și **spațiilor** pentru a se asigura că **mărturiile victimelor minore** sunt obținute cu **rigoare, tact și respect**.

O atenție deosebită va fi acordată formării profesionale, metodologiilor și adaptării mediului pentru **ascultarea victimelor la o vârstă fragedă**.

3. Autoritățile publice iau măsurile necesare pentru **A PREVENI LUAREA ÎN CONSIDERARE** a abordărilor teoretice sau a criteriilor fără suport științific care presupun interferența sau manipularea adulților, cum ar fi **așa-numitul SINDROM DE ALIENARE PARENTALĂ**.

Infracțiunea de nerespectare a măsurilor privind locuința minorilor și legăturile lor personale (la plângerea prealabilă a persoanei vătămate)

- Art. 379 NERESPECTAREA MĂSURILOR PRIVIND ÎNCREDINȚAREA MINORULUI

(1) **Reținerea de către un părinte a copilului său minor, fără consimțământul celuilalt părinte sau al persoanei căreia i-a fost încredințat minorul potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.**

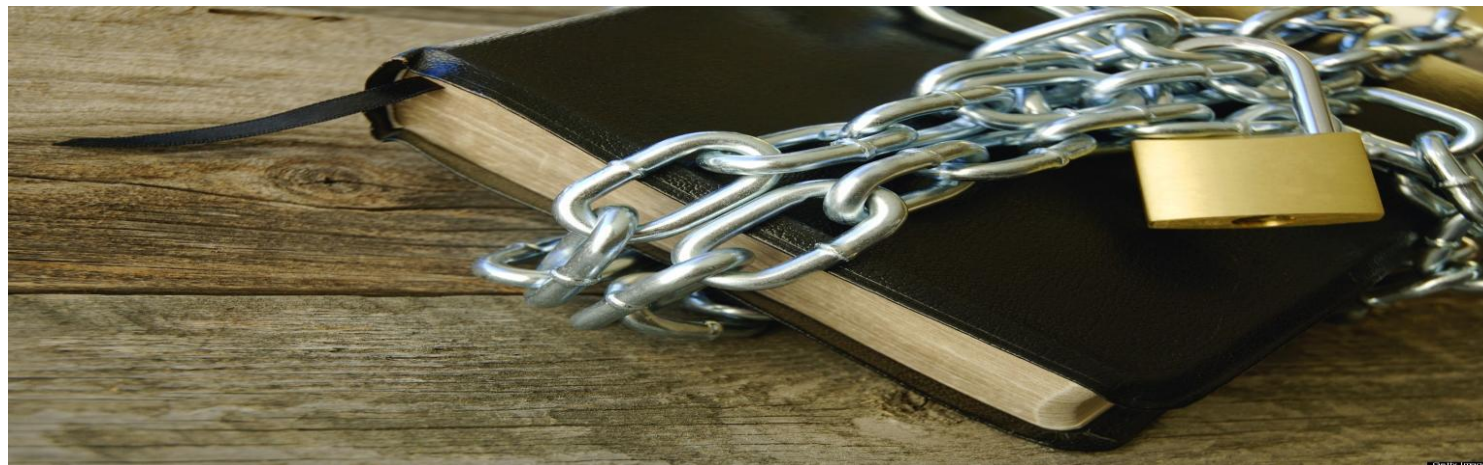

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează fapta **persoanei căreia i s-a încredințat minorul prin hotărâre judecătorească** spre creștere și educare de a împiedica, în mod repetat, pe oricare dintre părinți să aibă legături personale cu minorul, în condițiile stabilite de părți sau de către organul competent.

Infracțiuni în legătură cu nerespectarea măsurilor privind locuința minorilor și legăturile lor personale

- Articolul 380 Cod penal - **ÎMPIEDICAREA ACCESULUI LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL GENERAL OBLIGATORIU**

(1) **Părintele sau persoana căreia i-a fost încredințat, potrivit legii, un minor și care, în mod nejustificat, îl retrage sau îl împiedică prin orice mijloace să urmeze cursurile învățământului general obligatoriu se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.**

Infracțiuni în legătură cu nerespectarea măsurilor privind locuința minorilor și legăturile lor personale

- Articolul 197 **RELELE TRATAMENTE APLICATE MINORULUI**

Punerea în primejdie gravă, prin măsuri sau tratamente **de orice fel**, a dezvoltării fizice, intelectuale sau morale a minorului, de către părinți sau de orice persoană în grija căreia se află minorul, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

S.P. nr. 384/22.05.2023 JS2 – 4 ani pt. art. 197 (5 ani și 1 luna rezultanta)

D.P. nr. 737/A/06.06.2024 CA Bucuresti – ACHITARE

Infracțiuni în legătură cu nerespectarea măsurilor privind locuința minorilor și legăturile lor personale **copilul VREA să meargă la celălalt părinte// să se întoarcă în locuința sa după ce a fost în vizită la celălalt părinte**

- **Articolul 205 LIPSIREA DE LIBERTATE ÎN MOD ILEGAL**

(1) **Lipsirea de libertate** a unei persoane în mod ilegal se pedepsește cu închisoarea de la unu la 7 ani.

(2) Se consideră lipsire de libertate și **răpirea** unei persoane aflate în imposibilitatea de a-și exprima voința ori de a se apăra.

(3) Dacă fapta este săvârșită:

a) de către o persoană înarmată;

b) **asupra unui minor;**

c) punând în pericol sănătatea sau viața victimei, pedeapsa este închisoarea cuprinsă între 3 și 10 ani.

Cadrul procesual pentru infracțiunea prevăzută de art. 379 CP nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului

- **SUBIECT ACTIV (cine săvârșește fapta):**

- oricare dintre părinți ("reținerea de către părinte") –alin. (1)
- persoana căreia i s-a încredințat minorul prin hotărâre judecătorească –alin. (2)

- **SUBIECT PASIV (ale cui drepturi sunt încălcate prin săvârșirea faptei):**

- celălalt părinte sau persoana căreia i-a fost încredințat minorul –alin. (1)
- oricare dintre părinți – alin. (2)

- **copilul minor**

- D.P. nr. 392/9.07.2024 CA Târgu Mureș

- D.P. nr. 210/4.03.2024 CA Craiova

- D.P. nr. 1708/29.11.2023 CA București,

- D.P. 837/12.08.2024 CA Constanța,

- D.P. 79/30.10.2024 CMA București,

- D.P. 234/15.02.2021 CA Timișoara.

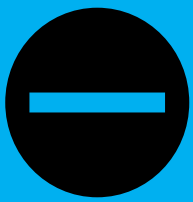
Cine îl reprezintă pe copil?

- D.P. nr. 210/4.03.2024 CA Craiova (379/2 CP) – **copiii "încredințați tatălui"** (divorț notarial), mama doar legături personale (nerespectate de tată), a fost obligat inculpatul la plata sumei de 30.000 lei daune morale către mamă și la câte 15.000 lei pentru fiecare parte civilă minoră (**constituire de parte civilă: mama în calitate de reprezentant legal**)
- D.P. nr. 296/A/13.11.2018 ICCJ (379/2 CP) - **copiii încredințați mamei**, tatăl legături personale (nerespectate de mamă); a fost obligată inculpata la plata sumei de 5.000 lei daune morale către mamă (**copilul neintrodus în cauză ca persoană vătămată/parte civilă**)
- D.P. nr. 128/23.02.2023 (379/2 CP) CA Oradea – **nicio acțiune civilă copil sau părinte**
- S.P. nr. 384/22.05.2023 JS2 (197 CP) – **copilul avea locuința la mamă, tatăl s-a constituit parte civilă** împotriva mamei copilului, ca reprezentant pentru copil (instanța a acordat 30.000 de euro daune morale) – în apel: lăsată nesoluționată acțiunea civilă - achitare.

COPIII

- Audiati//**CUM?**
evaluați medical/medico-legal //Nx
- evaluați psihologic/expertiză//Nx
  - expertiză psihiatrică/
    - **uneori internare la psihiatrie**

Ordinele de protecție întemeiate pe înstrăinarea parentală

- Judecătoria Sectorului 2 București
(anterior, Decizia din 09.04.2026 - Tribunalul București: tatăl să exercite autoritatea părintească exclusivă asupra minorei, domiciliul minorei la tată).
Sent. civ. nr. 7597/2026 din 13.05.2026 **OP împotriva mamei cu care locuia minora**
  - încredințarea minorei tatălui și stabilirea reședinței la acesta
  - obligarea mamei la **păstrarea distanței minime de 200 metri** față de locuința minorei **cu excepția programului de legături personale desfășurat în prezența reprezentanților DGASPC**
  - **interzicerea oricărui contact telefonic, prin corespondență sau în alt mod cu victima**
  - interdicția pârâtei de a încasa alocația de stat pentru copii ....
  - obligarea pârâtei la consiliere psihologică

Dreptul copilului la legături personale cu părinții

Articolul 17 din Legea nr. 272/2004

- (1) **COPILUL** are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament.
- (2) Copilul are dreptul de a-și cunoaște rudele și de a întreține relații personale cu acestea, precum și cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior.
- (3) Nicio persoană nu poate împiedica relațiile personale ale acestuia cu bunicii, frații și surorile ori cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie decât în cazurile în care instanța decide în acest sens, apreciind că există motive temeinice de natură a primejdui dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală sau morală a copilului.
- (4) În caz de **neînțelegere între părinți** cu privire la modalitățile de exercitare a dreptului de a avea legături personale cu copilul, instanța va stabili un program în funcție de **vârsta copilului, de nevoile de îngrijire și educare ale acestuia, de intensitatea legăturii afective dintre copil și părintele la care nu locuiește, de comportamentul acestuia din urmă, de existența unei situații de înstrăinare părintească**, precum și de alte aspecte relevante în fiecare caz în parte.

Conflictul de interese părinte – copil Asistență juridică distinctă?

- conflict de interese între **unul sau ambii** reprezentanți legali și copil
- **Părintele "de suport" pentru copil devine inculpat/se emite OP împotriva lui**
- **Părintele respins se erijează în reprezentant al intereselor copilului și solicită daune morale pentru copilul care nu vrea să locuiască cu el (dacă s-a stabilit locuința la acest părinte) sau care refuză să aibă legături personale cu el.**

Art. 4 lit. g) Lg 272/2004 **reprezentant legal al copilului - părintele** sau persoana desemnată, potrivit legii, să exercite drepturile și să îndeplinească obligațiile părintești față de copil.

Articolul 397 C.civ - După divorț, **autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide altfel.**

Art. 58 din Codul de procedură civilă ("curatela specială")

Alin. (1) teza a II-a stabilește cu **caracter imperativ** că "instanța va numi un curator special în caz de conflict de interese între **reprezentantul legal și cel reprezentat** sau când o persoană juridică ori o entitate dintre cele prevăzute la art. 56 alin. (2), chemată să stea în judecată, nu are reprezentant".

Alineatul (3) al aceluiași articol prevede că:

"Numirea acestor curatori se va face de instanța care judecă procesul, dintre avocații anume desemnați în acest scop de barou pentru fiecare instanță judecătorească.

Curatorul special are toate drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru reprezentantul legal.

Această fotografie de Autor necunoscut este licențiată în condițiile [CC BY-SA](#)

- D.P. nr. 392/9.07.2024 CA Târgu Mureș

"În ceea ce privește numirea bunicilor materni în calitate de reprezentanți legali ai minorei - persoană vătămată, prima instanță a încălcat dispozițiile art. 58 alin 3 Cod proc. civilă întrucât, în cazul de față, instanța de judecată nu avea posibilitatea să aleagă pe cine numește curator special, ci trebuia să desemneze un avocat special desemnat în acest sens".

